EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 3.6.2026
COM(2026) 221 final

Priporočilo

PRIPOROČILO SVETA

o ekonomski, socialni, strukturni in proračunski politiki ter politiki zaposlovanja Poljske

{SWD(2026) 221 final}

Priporočilo

PRIPOROČILO SVETA

o ekonomski, socialni, strukturni in proračunski politiki ter politiki zaposlovanja Poljske

SVET EVROPSKE UNIJE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije ter zlasti člena 121(2) in člena 148(4) Pogodbe,

ob upoštevanju Uredbe (EU) 2024/1263 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2024 o učinkovitem usklajevanju ekonomskih politik in večstranskem proračunskem nadzoru ter razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1466/97[1] in zlasti člena 3(3) Uredbe,

ob upoštevanju priporočila Evropske komisije,

ob upoštevanju resolucij Evropskega parlamenta,

ob upoštevanju sklepov Evropskega sveta,

ob upoštevanju mnenja Odbora za zaposlovanje,

ob upoštevanju mnenja Ekonomsko-finančnega odbora,

ob upoštevanju mnenja Odbora za socialno zaščito,

ob upoštevanju mnenja Odbora za ekonomsko politiko,

ob upoštevanju naslednjega:

(1) Uredba (EU) 2024/1263 določa cilje okvira ekonomskega upravljanja, s katerim se želi spodbujati zdrave in vzdržne javne finance, z reformami in naložbami pa trajnostno in vključujočo rast in odpornost, ter preprečiti čezmerne javnofinančne primanjkljaje. Uredba določa, da Svet in Komisija izvajata večstranski nadzor v okviru evropskega semestra v skladu s cilji in zahtevami iz Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU). Evropski semester vključuje zlasti oblikovanje specifičnih priporočil za države in nadzor nad njihovim izvajanjem.

(2) Komisija je 16. julija 2025 sprejela predlog uredbe o vzpostavitvi Evropskega sklada za ekonomsko, socialno in teritorialno kohezijo, kmetijstvo in podeželje, ribištvo in pomorstvo ter blaginjo in varnost za obdobje 2028–2034 ter spremembi Uredbe (EU) 2023/955 in Uredbe (EU, Euratom) 2024/2509[2]. Cilj predloga je povečati učinkovitost financiranja Unije z zmanjšanjem razdrobljenosti finančne strukture in podpreti države članice pri usklajevanju njihovih ekonomskih politik v skladu s členom 175 PDEU.

---

[1] Uredba (EU) 2024/1263 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2024 o učinkovitem usklajevanju ekonomskih politik in večstranskem proračunskem nadzoru ter razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1466/97 (UL L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj).

[2] Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o vzpostavitvi Evropskega sklada za ekonomsko, socialno in teritorialno kohezijo, kmetijstvo in podeželje, ribištvo in pomorstvo ter blaginjo in varnost za obdobje 2028–2034 ter spremembi Uredbe (EU) 2023/955 in Uredbe (EU, Euratom) 2024/2509 (COM(2025) 565 final). O predlagani uredbi trenutno potekajo pogajanja s sozakonodajalcema.

(3) Komisija je 25. novembra 2025 na podlagi Uredbe (EU) št. 1176/2011 sprejela tudi poročilo o mehanizmu opozarjanja za leto 2026, v katerem Poljske ni opredelila kot ene od držav članic, za katere bi bilo treba opraviti poglobljeni pregled. Sprejela je tudi priporočilo za priporočilo Sveta o ekonomski politiki euroobmočja, priporočilo za priporočilo Sveta o človeškem kapitalu v Evropski uniji ter predlog skupnega poročila o zaposlovanju za leto 2026, v katerem je analizirano izvajanje smernic za zaposlovanje in načel evropskega stebra socialnih pravic. Svet je priporočilo o ekonomski politiki euroobmočja [3] sprejel 21. aprila 2026, skupno poročilo o zaposlovanju in priporočilo o človeškem kapitalu pa 9. marca 2026.

(4) Komisija je 29. januarja 2025 objavila kompas za konkurenčnost, tj. strateški okvir, katerega cilj je povečati svetovno konkurenčnost Unije v naslednjih petih letih. V njem so opredeljeni trije nujni elementi preobrazbe za trajnostno gospodarsko rast: inovacije, razogljičenje in konkurenčnost ter varnost. Evropski semester je usklajen s kompasom za konkurenčnost, pri čemer zagotavlja, da so ekonomske politike držav članic EU skladne s strateškimi cilji Komisije, ter ustvarja enoten pristop k ekonomskemu upravljanju, ki spodbuja trajnostno rast, inovacije in odpornost po vsej Uniji.

(5) Evropski semester za usklajevanje ekonomskih politik se v letu 2026 nadalje razvija skupaj z zaključno fazo izvajanja mehanizma za okrevanje in odpornost[4]. Načrti za okrevanje in odpornost so bili skupaj s financiranjem kohezijske politike bistveni za uresničevanje prednostnih nalog politike v okviru evropskega semestra, saj so bili potrebni za učinkovito obravnavanje vseh ali pomembnega dela izzivov, opredeljenih v zadevnih specifičnih priporočilih za države, izdanih v nedavnih ciklih, programi, ki se financirajo iz evropske kohezijske politike, pa so morali upoštevati specifična priporočila za države. Ker se mehanizem za okrevanje in odpornost bliža koncu svoje življenjske dobe, je še vedno bistveno, da se ohranijo reforme in naložbe, ki se izvajajo z njegovo podporo, zlasti tiste, ki prispevajo k obravnavi izzivov, opredeljenih v specifičnih priporočilih za države.

(6) Komisija je 3. junija 2026 objavila poročilo o državi za Poljsko za leto 2026. V njem je ocenila napredek Poljske pri izvajanju zadevnih specifičnih priporočil za državo ter izvajanje načrta za okrevanje in odpornost na Poljskem. Na podlagi te analize so bili v poročilu o državi opredeljeni najbolj pereči izzivi, s katerimi se sooča Poljska. V njem je bil tudi ocenjen napredek Poljske pri izvajanju evropskega stebra socialnih pravic, pa tudi pri doseganju krovnih ciljev Unije glede zaposlovanja, spretnosti in zmanjševanja revščine ter ciljev trajnostnega razvoja ZN.

(7) Svet je 21. januarja 2025 na priporočilo Komisije sprejel priporočilo, v katerem je potrdil nacionalni srednjeročni fiskalno-strukturni načrt Poljske[5]. Načrt zajema obdobje 2025–2028 in predstavlja fiskalno prilagoditev skozi štiri leta. Svet je priporočil naslednje najvišje stopnje rasti očiščenih odhodkov: 6,3 % v letu 2025, 4,4 % v letu 2026, 4,0 % v letu 2027 in 3,5 % v letu 2028, ki ustrezajo najvišjim kumulativnim stopnjam rasti, izračunanim glede na izhodiščno leto 2023, v višini 19,6 % v letu 2025, 24,9 % v letu 2026, 29,9 % v letu 2027 in 34,4 % v letu 2028. V

[3] UL C, C/2026/2434, 28.4.2026, ELI: https://eur-lex.europa.eu/eli/C/2026/2434/oj.

[4] Uredba (EU) 2021/241 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. februarja 2021 o vzpostavitvi Mehanizma za okrevanje in odpornost (UL L 57, 18.2.2021, str. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

[5] Priporočilo Sveta z dne 21. januarja 2025 o potrditvi nacionalnega srednjeročnega fiskalno-strukturnega načrta Poljske (UL C, C/2025/642, 10.2.2025, ELI: https://eur-lex.europa.eu/eli/C/2025/642/oj).

letih 2025–2028 te najvišje stopnje rasti očiščenih odhodkov sovpadajo s korektivno potjo, kot jo je v skladu s členom 126(7) PDEU priporočil Svet 21. januarja 2025 za odpravo čezmernega primanjkljaja[6]. Na podlagi ocene Komisije o učinkovitih ukrepih z dne 3. junija 2026[7] je postopek v zvezi s čezmernim primanjkljajem za Poljsko začasno zadržan.

(8) Vojna agresija Rusije proti Ukrajini in njene posledice pomenijo eksistencialni izziv za Evropsko unijo. Komisija je države članice pozvala, naj zaprosijo za usklajeno aktivacijo nacionalne odstopne klavzule v okviru Pakta za stabilnost in rast, da bi podprla prizadevanja EU za hitro in znatno povečanje odhodkov za obrambo[8], Evropski svet pa je ta predlog pozdravil 6. marca 2025. Na prošnjo Poljske je Svet 8. julija 2025 na priporočilo Komisije sprejel priporočilo o dovoljenju Poljski za odstopanje od priporočenih najvišjih stopenj rasti očiščenih odhodkov[9]. Obdobje aktivacije nacionalne odstopne klavzule (2025–2028) Poljski omogoča, da ponovno prednostno razvrsti javnofinančne odhodke ali poveča državne prihodke, tako da trajno višji odhodki za obrambo srednjeročno ne bi ogrozili fiskalne vzdržnosti.

(9) Poljska je 30. aprila 2026 predložila letno poročilo o napredku 2026[10] v zvezi z upoštevanjem priporočenih najvišjih stopenj rasti očiščenih odhodkov ter v zvezi z izvajanjem reform in naložb v odziv na glavne izzive, opredeljene v specifičnih priporočilih za državo v okviru evropskega semestra. Letno poročilo o napredku odraža tudi polletno poročanje Poljske o napredku pri izvajanju načrta za okrevanje in odpornost v skladu s členom 27 Uredbe (EU) 2021/241. Poročilo o ukrepih, sprejetih v okviru postopka v zvezi s čezmernim primanjkljajem, je vključeno v letno poročilo o napredku.

(10) Rast realnega BDP je v letu 2025 znašala 3,6 %, inflacija po HICP pa 3,3 %. Glede na pomladansko napoved Komisije 2026 naj bi realni BDP zrasel za 3,5 % v letu 2026 in za 2,8 % v letu 2027, inflacija po HICP pa naj bi znašala 3,6 % v letu 2026 in 2,9 % v letu 2027.

(11) Na podlagi podatkov, ki jih je zagotovil Eurostat[11], se je primanjkljaj sektorja država Poljske povečal s 6,4 % BDP v letu 2024 na 7,3 % BDP v letu 2025. Povečanje primanjkljaja v letu 2025 je predvsem posledica višjih odhodkov za dobavo vojaške opreme, plač v javnem sektorju ter socialnih prejemkov in nadomestil. Na podlagi ukrepov politike, znanih na presečni datum napovedi, je v pomladanski napovedi Komisije 2026 v letu 2026 predviden primanjkljaj v višini 6,5 % BDP, v letu 2027 pa 6,3 % BDP. Zmanjšanje v letu 2026 je predvsem posledica omejitev nacionalno

---

6 Priporočilo Sveta za odpravo čezmernega primanjkljaja na Poljskem, sprejeto 21. januarja 2025. Vsi dokumenti, povezani s postopkom v zvezi s čezmernim primanjkljajem na Poljskem, so na voljo na: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-governance-framework/stability-and-growth-pact/corrective-arm-excessive-deficit-procedure/excessive-deficit-procedures-overview/Poland_en.

7 Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropski centralni banki, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru, Odboru regij in Evropski investicijski banki, Evropski semester 2026 – pomladanski sveženj (COM(2026) 200 final).

8 Sporočilo Komisije Upoštevanje večjih obrambnih izdatkov v okviru Pakta za stabilnost in rast (Bruselj, C(2025) 2000 final z dne 19. marca 2025).

9 Priporočilo Sveta z dne 8. julija 2025 o dovoljenju Poljski za odstopanje od najvišje stopnje rasti očiščenih odhodkov, kot jih je določil Svet v skladu z Uredbo (EU) 2024/1263 (aktivacija nacionalne odstopne klavzule) (UL C, C/2025/3971, 20.8.2025, ELI: https://eur-lex.europa.eu/eli/C/2025/3971/oj).

10 Letna poročila o napredku za leto 2026 so na voljo na: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_en.

11 Eurostat, Kazalniki eura z dne 22. aprila 2026.

financiranih odhodkov, zlasti za sredstva za zaposlene in naložbe, ter novih diskrecijskih ukrepov za povečanje prihodkov. Zmanjšanje primanjkljaja v letu 2027 odraža predvsem sprejete diskrecijske ukrepe na strani prihodkov.

(12) Glede na ocene Komisije je bila fiskalna naravnanost[12], ki vključuje nacionalno financirane odhodke in odhodke, ki jih financira EU, v letu 2025 ekspanzivna in je znašala 1,3 % BDP. V letu 2026 naj bi bila ekspanzivna v višini 0,3 % BDP, v letu 2027 pa restriktivna v višini 1,7 % BDP.

(13) Na podlagi podatkov, ki jih je zagotovil Eurostat[13], se je dolg sektorja država Poljske zmanjšal s 54,8 % BDP konec leta 2024 na 59,7 % BDP konec leta 2025. Povečanje deleža dolga v BDP v letu 2025 je predvsem posledica visokih primanjkljajev ter prilagoditev stanj in tokov, ki povečujejo dolg, v zvezi z naložbami v obrambo. Na podlagi ukrepov politike, znanih na presečni datum napovedi, pomladanska napoved Komisije 2026 predvideva, da se bo delež javnega dolga v BDP do konca leta 2026 povečal na 64,5 %, do konca leta 2027 pa na 68,3 %. Povečanje v letih 2026 in 2027 je predvsem posledica visokih primanjkljajev ter prilagoditev stanj in tokov v zvezi z naložbami v obrambo.

(14) Po podatkih Eurostata[14] so skupni odhodki sektorja država za obrambo na Poljskem v letu 2025 znašali 3,4 % BDP. Glede na pomladansko napoved Komisije 2026 naj bi v letu 2026 ostali na isti ravni. To ustreza povečanju za 1,8 odstotne točke BDP v primerjavi z referenčnim letom 2021.

(15) Unija se še naprej sooča s tveganji motenj v oskrbi z energijo in povečane nestanovitnosti cen, ki jih še zaostrujejo geopolitične napetosti, ki vplivajo na svetovne trge nafte in plina. Izkušnje iz energetske krize v obdobju 2022–2023 so pokazale, da široko zastavljeni ukrepi in ukrepi, ki niso ciljno usmerjeni, povzročajo velike fiskalne stroške ter so socialno in gospodarsko neučinkoviti. Poljska je od izbruha vojne na Bližnjem vzhodu februarja 2026 sprejela ukrepe fiskalne politike za ublažitev učinka visokih cen energije na gospodinjstva in podjetja[15]. Ti vključujejo neciljna znižanja trošarin in DDV za goriva, ki veljajo do 15. maja 2026. Glede na pomladansko napoved Komisije 2026 naj bi v letu 2026 fiskalni stroški teh ukrepov znašali približno 0,1 % BDP. Če bi ti ukrepi veljali do konca leta 2026, bi po ocenah Komisije njihovi fiskalni stroški v letu 2026 znašali 0,4 % BDP.

(16) Glede na izračune Komisije so očiščeni odhodki na Poljskem v letu 2025 zrasli za 8,5 %, v letih 2024 in 2025 pa skupno za 22,9 %. Rast očiščenih odhodkov v letu 2025 je nad priporočeno najvišjo stopnjo rasti, kar na letni ravni pomeni odstopanje v višini 0,9 % BDP. Ob upoštevanju let 2024 in 2025 skupaj je kumulativna stopnja rasti očiščenih odhodkov prav tako nad priporočeno najvišjo stopnjo rasti, kar kumulativno pomeni odstopanje v višini 1,2 % BDP. Vendar je predvideno odstopanje ob

---

12 Fiskalna naravnanost je opredeljena kot merilo spremembe osnovnega proračunskega položaja sektorja država na letni ravni. Cilj te naravnanosti je oceniti gospodarsko spodbudo, ki izhaja iz fiskalnih politik, tako tistih, ki se financirajo na nacionalni ravni, kot tistih, ki se financirajo iz proračuna EU. Fiskalna naravnanost se meri kot razlika med (i) srednjeročno potencialno rastjo in (ii) spremembo primarnih odhodkov brez diskrecijskih ukrepov na strani prihodkov, vključno z odhodki, ki se financirajo z nepovratno podporo (nepovratnimi sredstvi) v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost ter drugih skladov Unije.

13 Eurostat, Kazalniki eura z dne 22. aprila 2026.

14 Eurostat, javnofinančni odhodki po klasifikaciji izdatkov države po funkcijah (COFOG).

15 To odraža stanje na presečni datum pomladanske napovedi Komisije 2026 (4. maj 2026).

upoštevanju povečanja odhodkov za obrambo v mejah prožnosti nacionalne odstopne klavzule.

(17) Glede na izračune Komisije naj bi očiščeni odhodki na Poljskem v letu 2026 zrasli za 4,0 %, v letih 2024, 2025 in 2026 pa kumulativno za 27,9 %. Predvidena rast očiščenih odhodkov v letu 2026 je pod priporočeno najvišjo stopnjo rasti. Ob upoštevanju let 2024, 2025 in 2026 skupaj je predvidena kumulativna stopnja rasti očiščenih odhodkov prav tako nad priporočeno najvišjo stopnjo rasti, kar pomeni odstopanje v višini 1,0 % BDP v kumulativnem smislu. Vendar je predvideno odstopanje na podlagi trenutnih projekcij za odhodke za obrambo v mejah prožnosti nacionalne odstopne klavzule.

(18) Javnofinančni odhodki so se v zadnjih letih hitro povečevali zaradi več prednostnih nalog politike, vključno z večjo porabo za obrambno in socialno politiko. Leta 2025 so dosegli 50,9 % BDP, kar je nad povprečjem EU, ki znaša 49,5 % BDP. Učinkovitost javnih financ ostaja izziv, saj socialni prejemki večinoma niso ciljno usmerjeni in niso odvisni od premoženjskega stanja na ravni gospodinjstev, kar vodi v sistem socialnega varstva z omejeno prerazdelitveno močjo. Pregledi porabe, opravljeni od leta 2024, so imeli omejen učinek v smislu prerazporeditev porabe.

(19) Poleg racionalizacije odhodkov so za ponovno uravnoteženje javnih financ in ohranjanje vzdržnosti javnega dolga potrebni viri prihodkov. Davčni prihodki kot odstotek BDP so kljub postopnemu povečanju v letih 2024 in 2025 še vedno precej pod agregatom EU. Za poljsko davčno mešanico je značilna razmeroma majhna odvisnost od obdavčitve dela, pri čemer so prihodki od dohodnine precej pod povprečjem EU, medtem ko davki na potrošnjo in kapital predstavljajo večji delež skupnih prihodkov. Davčno osnovo bi lahko razširili na nove vire, ne da bi pri tem ovirali gospodarsko rast. Za mobilizacijo dodatnih prihodkov so potrebna tudi večja prizadevanja za izboljšanje izpolnjevanja davčnih obveznosti. Čeprav se je vrzel v izpolnjevanju obveznosti na področju davka na dodano vrednost (DDV) zmanjšala, je še vedno precejšnja. Velika vrzel v skladnosti po ocenah vlada tudi pri davku od dohodkov pravnih oseb.

(20) Pri ustreznosti pokojninskih prejemkov se kaže trend upadanja. Razmerje med prejemki, tj. med povprečno pokojnino in povprečno plačo, se je zmanjšalo s 66 % v letu 2005 na 55 % v letu 2024. Po ocenah iz poročila o staranju prebivalstva za leto 2024 bi omejitev nadaljnjega zmanjšanja deleža socialnih prejemkov, napovedanega ob predpostavki nespremenjene politike, pomenila za 2,5 odstotne točke BDP višjo porabo za pokojnine do leta 2045. To bi ogrozilo vzdržnost pokojninskega sistema. Ocenjuje se, da bo do leta 2040 polovica upokojencev prejemala pokojnino, ki je enaka zakonsko določenemu minimalnemu znesku. To bi večinoma veljalo za ženske, katerih nizka udeležba na trgu dela (48,3 % v primerjavi z 59,4 % v EU v starosti 55–64 let) odraža njihovo nižjo zakonsko določeno upokojitveno starost. Tveganju pokojninske revščine so izpostavljene tudi samozaposlene osebe, ki plačujejo minimalne pokojninske prispevke, in osebe s civilnopravnimi pogodbami, ki krijejo pokojninsko premijo pod minimalnim pragom. Za pokojninski sistem je značilna tudi velika razdrobljenost z dragimi posebnimi ureditvami za izbrane poklice. Največji posebni pokojninski sistem (KRUS) je namenjen kmetom, ki predstavljajo več kot 10 % vseh upokojencev in upokojencev na Poljskem, in je močno subvencioniran iz državnega proračuna (približno 0,7 % BDP v letu 2025). Socialni prispevki velikih kmetov ne odražajo ravni njihovih dohodkov, kar vpliva na ustreznost pokojnin. Poleg tega pravila, ki urejajo pokojninske pravice v KRUS, in izračun prenosov pokojninskega kapitala v splošni pokojninski sistem kmetov, zlasti tistih z daljšimi

obdobji plačevanja prispevkov v KRUS, ne spodbujajo k prehodu v splošni sistem. Drugi poklici, kot so uniformirane službe ali sodniki in tožilci, prejemajo pokojnine brez plačevanja prispevkov, zato se v celoti zanašajo na subvencije iz državnega proračuna.

(21) Sistematično, smiselno in pravočasno vključevanje lokalnih in regionalnih organov, socialnih partnerjev, civilne družbe in drugih ustreznih deležnikov ostaja pomembno, da se zagotovi široko prevzemanje odgovornosti za uspešno izvajanje instrumentov Unije za financiranje, pa tudi v okviru evropskega semestra.

(22) Pri izvajanju programov kohezijske politike, ki vključujejo podporo iz Evropskega sklada za regionalni razvoj (ESRR), Sklada za pravični prehod (SPP), Evropskega socialnega sklada plus (ESS+) in Kohezijskega sklada, je Poljska nad povprečno hitrostjo na ravni EU, kar zadeva izbiro projektov in plačila. Pomembno je ohraniti sedanji zagon, hkrati pa čim bolj povečati učinek naložb na terenu. Poljska že sprejema ukrepe v okviru svojih programov kohezijske politike za povečanje konkurenčnosti in rasti. Kljub temu bo morda treba dodatno okrepiti izvajanje na nekaterih področjih, vključno s tistimi, ki se nanašajo na fosilna goriva in pravični prehod. Bistveno je zagotoviti, da se nove naložbe, ki jih je Poljska opredelila v svojem vmesnem pregledu skladov kohezijske politike, zlasti tiste, povezane s petimi prednostnimi nalogami, opredeljenimi v uredbi o vmesnem pregledu[16], izvedejo hitro in učinkovito.

(23) Poljska se sooča z več izzivi, povezanimi s poenostavitvijo, raziskavami in inovacijami, energijo, podnebjem, upravljanjem voda, spretnostmi in izobraževanjem, vključevanjem prikrajšanih skupin in segmentacijo trga dela ter stanovanji.

(24) Čeprav ima Poljska na splošno regulativni okvir, ki spodbuja konkurenco, se še vedno sooča z nekaterimi izzivi glede zapletenosti zakonodaje in zagotavljanja učinkovitega institucionalnega okvira. 71 % podjetij meni, da jih poslovni predpisi ovirajo pri naložbah na Poljskem[17], stroški, s katerimi se podjetja, zlasti MSP, soočajo pri izpolnjevanju delovnih in davčnih sistemov, pa so razmeroma visoki. Glede na raziskavo EIB o naložbah se je delež podjetij na Poljskem, kjer se več kot 10 % osebja ukvarja z izpolnjevanjem regulativnih zahtev, znatno zmanjšal (s 25 % v letu 2024 na 19 % v letu 2025), vendar ostaja precej nad povprečjem EU, ki znaša 11 %. Poleg tega je vključenost socialnih partnerjev v zakonodajni postopek še vedno omejena, deležniki pa poročajo o stalnih pomanjkljivostih pri delovanju sveta za socialni dialog. Sistem javnega naročanja še vedno zaznamujejo majhno število podjetij, ki oddajo ponudbe, ter dolgotrajni in zapleteni postopki. Nadaljnja krepitev digitalizacije postopka javnega naročanja in vnaprejšnje načrtovanje, vključno s sporočanjem dolgoročnih načrtov javnega naročanja, bi lahko pripomogla k reševanju izzivov. Regulativne in upravne ovire vplivajo na trgovino z blagom in storitvami znotraj EGP, pri čemer nacionalna pravila o embalaži in odpadkih ustvarjajo breme zagotavljanja skladnosti.

(25) Poljska se kljub večletni močni gospodarski rasti in boljšemu življenjskemu standardu še naprej sooča z velikimi razvojnimi razlikami med regijami in znotraj njih, tudi med mestnimi in podeželskimi območji. Vzhodna Poljska ostaja še posebej prikrajšana, saj

---

16 Uredba (EU) 2025/1914 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. septembra 2025 o spremembi uredb (EU) 2021/1058 in (EU) 2021/1056 glede posebnih ukrepov za obravnavanje strateških izzivov v okviru vmesnega pregleda.

17 Raziskava EIB o naložbah za leto 2025:Poljska – pregled.

je BDP na prebivalca leta 2024 znašal 61,3 % povprečja EU, s čimer je med najrevnejšimi regijami v Uniji. Razmere v regijah na zunanji vzhodni meji EU so se še poslabšale zaradi vojne agresije Rusije proti Ukrajini, kar je povečalo varnostne pomisleke in gospodarsko negotovost ter zmanjšalo privlačnost teh regij za vlagatelje in prebivalce. Številna območja, zlasti zunaj večjih metropolitanskih središč, se soočajo z nezadostnimi upravnimi zmogljivostmi in neenakim dostopom do osnovnih javnih storitev, vključno z izobraževanjem, zdravstvenim varstvom, otroškim varstvom in prevozom, kar še dodatno zmanjšuje njihovo privlačnost. Inovacije v vzhodnih in severozahodnih regijah, vključno z inovativnimi naložbami, so omejene, kar omejuje njihovo rast produktivnosti in razpoložljivost visokokakovostnih delovnih mest.

(26) Gospodarska rast in konkurenčnost Poljske sta vse bolj odvisni od njene sposobnosti, da izkoristi potencial znanosti in inovacij. Kljub stalnemu povečevanju porabe podjetij za raziskave in razvoj so rezultati Poljske na področju inovacij še vedno omejeni, saj je njena uspešnost na področju raziskav in razvoja v letu 2025 dosegla le 65,9 % povprečja EU, kar pomeni izboljšanje za 2,6 odstotne točke v primerjavi z letom 2024. Sodelovanje med znanostjo in podjetji je omejeno, kar zmanjšuje zmožnost Poljske, da trži svoje raziskave. To vprašanje je še bolj pereče zaradi nezadostnih spodbud za raziskovalce, da bi sodelovali z industrijo, kot je neustrezno vrednotenje rezultatov komercializacije pri ocenjevanju znanstvenih dejavnosti. Ključnega pomena bosta povečanje privlačnosti raziskovalnih poklicnih poti in nadaljnja posodobitev znanstvenih ustanov. Prizadevanja za spodbujanje inovacij morajo vključevati posodobitev in racionalizacijo strategij pametne specializacije. Nadaljnji razvoj okolja, ki podpira prenos tehnologije, gradnjo in širitev zagonskih podjetij ter jim zagotavlja dostop do stabilnega in zanesljivega financiranja, je eden od ključnih korakov k doseganju visokoučinkovitega inovacijskega ekosistema.

(27) Kljub dobremu napredku še vedno obstajajo izzivi v zvezi z digitalizacijo javnih storitev in njihovo razpoložljivostjo za državljane in podjetja, ki je še vedno pod povprečjem EU, zlasti za državljane, pri katerih ima Poljska 71 točk v primerjavi s povprečjem EU, ki znaša 82 točk. Omejitve interoperabilnosti, souporabe podatkov med vladnimi sistemi in načela „samo enkrat“ pri zbiranju podatkov ogrožajo uporabniško izkušnjo in zmanjšujejo potencial digitalizacije javnih storitev za zmanjšanje upravnega bremena, medtem ko bi sektorjem, kot je pravosodje, koristila nadaljnja digitalizacija za izboljšanje učinkovitosti in dostopnosti. Poljska še ni v celoti izkoristila čezmejne izmenjave podatkov, s čimer zamuja priložnosti za racionalizacijo upravnih postopkov, zlasti z večjo uporabo strukturiranih oblik zapisa podatkov.

(28) Uvajanje digitalnih tehnologij na Poljskem med MSP ostaja pod povprečjem EU, kar omejuje produktivnost in inovacije. Čeprav se je delež povečal, je leta 2025 osnovno raven digitalne intenzivnosti doseglo le 59 % poljskih MSP (v primerjavi s povprečjem EU, ki znaša 71,4 %). Zaostaja tudi uvajanje naprednih tehnologij, kot je umetna inteligenca, kar bi lahko oviralo prihodnjo rast. Poljska bi imela koristi od nadaljnjega spodbujanja naložb in podpore specializiranega znanja pri spodbujanju uvajanja naprednih tehnologij in izpopolnjevanja zaposlenih ter sodelovanja v pobudah na ravni EU.

(29) Za poljski stanovanjski trg sta v zadnjih letih značilna majhna ponudba stanovanj in manjša cenovna dostopnost. Cene stanovanj in najemnine od leta 2015 hitro naraščajo, zlasti v mestih. Naložbe v stanovanja ostajajo najnižje v EU, medtem ko kakovost stanovanj in pogoji zanje ostajajo izziv, stopnja prenaseljenosti stanovanj pa je visoka.

Za rešitev tega problema je potreben širok nabor ukrepov s poudarkom na politikah na strani ponudbe, vključno z izboljšanjem predpisov na trgu stanovanjskih nepremičnin, da bi se povečala ponudba cenovno dostopnih stanovanj, izboljšala njihova kakovost in upočasnila inflacija cen stanovanj.

(30) Poljske stanovanjske politike so razdrobljene. Različni programi so razpršeni po različnih ministrstvih s konkurenčnimi prednostnimi nalogami, na centralni ravni pa ni organa, ki bi usklajeval stanovanjsko politiko. Ni centralizirane analize stanovanjskih potreb in obstoječega fonda (tudi na lokalni ravni). Da bi Poljska to odpravila, bi morala uvesti usklajevanje stanovanjske politike na centralni ravni ter med centralno in lokalno upravo ter oblikovati dolgoročno stanovanjsko strategijo z jasno potjo za obravnavanje vse manjše cenovne dostopnosti in razpoložljivosti stanovanj, izboljšanje kakovosti stanovanj in izvajanje orodij za spremljanje (poleg mehanizma za zbiranje podatkov na več ravneh, ki se osredotoča na prazne nepremičnine) za boljše prepoznavanje in ciljno obravnavo posameznega lokalnega stanovanjskega fonda in tamkajšnjih potreb.

(31) Dostop do socialnih, občinskih in cenovno dostopnih stanovanj na Poljskem je majhen, ranljive skupine pa se soočajo s posebnimi ovirami (vključno z diskriminacijo in omejitvami glede dostopnosti). Velika vrzel v gradnji stanovanj prispeva k pomanjkanju stanovanj in omejenemu dostopu do stanovanj za skupine s posebnimi potrebami. Da bi Poljska povečala ponudbo stanovanj, izboljšala njihovo kakovost in se bolje usmerila v potrebe posebnih skupin, bi morala razširiti in posodobiti svoj sistem in programe socialnih in cenovno dostopnih najemniških stanovanj s stabilno, dolgoročno strategijo in financiranjem občinskih stanovanjskih programov, uvesti programe za prenovo in preureditev praznih stavb v stanovanja, razširiti agencije za socialna najemanja ter razviti stanovanjske rešitve za ranljive skupine, kot so starejši, invalidi in brezdomci.

(32) Poljski predpisi v zvezi z najemom in gradnjo ter njihova uporaba negativno vplivajo na ponudbo stanovanj in dostop do cenovno dostopnih stanovanj. Pravno varstvo in pravice na najemniškem trgu niso uravnoteženi, saj sedanja zakonodaja ne ščiti ustrezno in enako pravic niti najemodajalcev niti najemnikov. Najemodajalci se soočajo z dolgotrajnimi in dragimi postopki prisilne izselitve, tudi če najemniki prekinejo najemno pogodbo, medtem ko lahko na najemnike vpliva dolgoročna nestabilnost najemnin, saj zakon ne ureja jasno zvišanja najemnine, odpovedni roki pa se pogosto ne spoštujejo. Bolj uravnotežen pristop k pravicam najemodajalcev in varnosti najemnikov ter izboljšanje izvrševanja obstoječe zakonodaje bi olajšala stabilno in dolgoročno oddajanje v najem. Za hitrejšo in cenejšo gradnjo stanovanj bi bilo mogoče izboljšati tudi regulativne postopke v gradbenem sektorju.

(33) Poljska ostaja ena redkih držav članic, ki davek na nepremičnine določa na podlagi zelo nizke najvišje pavšalne stopnje, ki je centralno določena z zakonom, in ne na podlagi vrednosti nepremičnine. To ustvarja regresiven režim davka na nepremičnine in prispeva k špekulativnemu povpraševanju po naložbah, saj so nepremičnine obdavčene bistveno manj kot bolj tvegana finančna sredstva, kot so delnice, to pa povečuje inflacijo cen nepremičnin. To bi se lahko obravnavalo s spremembo davčnega režima v smeri obdavčitve zemljišč ali nepremičnin na podlagi vrednosti (z davkom na vrednost zemljišč ali katastrskim davkom na nepremičnine), s čimer bi se izboljšala njegova progresivnost in obravnavale spodbude, ki prispevajo k hitro naraščajočim cenam stanovanj in nizki ponudbi zaradi praznih ali premalo izkoriščenih nepremičnin ali zemljišč.

(34) Kljub nedavnim prizadevanjem ozka grla v omrežju še vedno upočasnjujejo hitrost energetskega prehoda. Leta 2025 so bile prošnje za priključitev za približno 42 GW zmogljivosti za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov zavrnjene. To presega skupno zmogljivost, nameščeno na področju obnovljivih virov energije na Poljskem. Za odpravo teh ozkih grl namerava operater prenosnega sistema dati prednost naložbam v prenosna omrežja, prenos med severom in jugom ter namenske koridorje za nove zmogljivosti, ki se trenutno razvijajo (odobalne in jedrske), povezovanje prenosnih in distribucijskih omrežij ter rešitve za prožnost. Potrebna so dodatna prizadevanja za izboljšanje prožnosti poljskega energetskega sistema, tudi s čezmejnim trgovanjem z električno energijo, da bi preprečili omejevanje obnovljivih virov energije in ublažili porast cen v času konic. Trenutna raven čezmejne medsebojne povezanosti je nizka, edini projekt, ki se izvaja, pa je Harmony Link z Litvo. Omejitve pri dodeljevanju zmogljivosti so sistematično ločevale poljske cene električne energije od trga EU in zdaj prispevajo k višjim cenam. Medtem ko se uporaba omejitev pri dodeljevanju nekoliko zmanjšuje, je pogostost aktivacije omejitev pri dodeljevanju zaskrbljujoča, saj na koncu privede do omejevanja obnovljivih virov energije.

(35) Zaradi odvisnosti od dragih fosilnih goriv za proizvodnjo električne energije ter pomanjkanja prožnosti in medsebojne povezljivosti brez fosilnih goriv so bile veleprodajne cene električne energije na Poljskem leta 2025 v povprečju devete najvišje v EU, kar je omejilo cenovno dostopnost energije. Pri nadaljnjem uvajanju obnovljivih virov energije se pojavljajo tudi omejitve, ki niso povezane z omrežjem. V maloprodajnih cenah nesorazmerno visoka davčna obremenitev električne energije (v primerjavi z zemeljskim plinom) ogroža elektrifikacijo industrijskih sektorjev in gospodinjstev na Poljskem. Industrijski odjemalci za električno energijo plačajo približno trikrat več kot za plin, davki in dajatve pa pomenijo tretjino njihovih računov za električno energijo. V sektorju ogrevanja davčna obremenitev električne energije ovira uvajanje toplotnih črpalk. Poljski premogovniški sektor je močno subvencioniran in porablja proračunska sredstva, ki bi se sicer lahko med drugim uporabila za pospešitev prehoda na čisto energijo in industrijo. Za subvencije za fosilna goriva, ki ne rešujejo energetske revščine na ciljno usmerjen način ali odpravljajo resničnih pomislekov glede energetske varnosti, bi se lahko štelo, da je njihova postopna ukinitev prednostna naloga.

(36) Industrijska preobrazba nima skladnega strateškega in zakonodajnega okvira, s katerim bi se politične spodbude, načrtovanje infrastrukture in finančna podpora uskladili s cilji za spodbujanje naložb v prednostnih sektorjih. Ključni ukrepi za razogljičenje (elektrifikacija, uvajanje obnovljivih virov energije na kraju samem, uvajanje zelenega vodika ter uvajanje zajemanja, uporabe in shranjevanja ogljika) se izvajajo postopoma in ne strukturno. Postopno opuščanje premoga je velik gospodarski in socialni izziv za regije, ki so še vedno odvisne od rudarstva in emisijsko intenzivnih industrij. Usklajen pristop k industrijski preobrazbi bo ključnega pomena za ublažitev izgube konkurenčnosti, hkrati pa bo spodbujal inovacije in rast v teh regijah.

(37) Daljinsko in individualno ogrevanje sta še vedno odvisna od premoga, pri čemer se soočata s strukturnimi izzivi razogljičenja. Obnovljivi viri energije zagotavljajo le 21 % energije, porabljene za ogrevanje in hlajenje v vseh sektorjih. V sektorju daljinskega ogrevanja poteka prehod s soproizvodnje na premog na soproizvodnjo na plin, vendar vključevanje obnovljivih virov energije zaostaja. Premog še vedno predstavlja 60 % mešanice daljinskega ogrevanja, medtem ko je uporaba obnovljivih

in nizkoemisijskih virov toplote omejena na predstavitvene projekte in nekaj manjših mest. Napredek pri razogljičenju je odvisen od pospešene diverzifikacije virov toplote in posodobitve omrežja ter načrtovanja izkoriščanja potenciala uporabe odpadne toplote. Približno 15 % poljskih gospodinjstev še vedno uporablja premog za individualno ogrevanje, kar je najvišje absolutno število v EU, to pa se odraža tudi v eni najslabših ravni kakovosti zraka v EU. Ocenjuje se tudi, da primerljivemu deležu gospodinjstev grozi energetska revščina zaradi visokih stroškov energije in slabe učinkovitosti stavb. Nadaljnja prizadevanja za zmanjšanje odvisnosti od premoga in izboljšanje energijske učinkovitosti so ključna za zmanjšanje emisij in onesnaževanja zraka. Ogrevanje in hlajenje predstavljata 81 % porabe energije v gospodinjstvih.

(38) Prehod na trajnostni promet je na Poljskem še vedno izziv, saj so se emisije iz cestnega prometa v zadnjih dveh desetletjih skoraj podvojile. Uporaba električnih vozil v zasebnem in tovornem prometu se počasi povečuje zaradi nezadostnih spodbud, vključno z davčnimi spodbudami in polnilno infrastrukturo. Podpora in usklajevanje razvoja brezemisijskega in intermodalnega javnega prevoza lahko dodatno podpreta prizadevanja za razogljičenje, hkrati pa spodbujata boljšo povezljivost.

(39) Poljska je izpostavljena velikemu tveganju suše, poplav, vročinskih valov in ekstremnih vremenskih dogodkov, ki ogrožajo gospodarsko varnost in blaginjo ljudi. Poljska še vedno nima posodobljene nacionalne strategije za prilagajanje podnebnim spremembam, ki bi temeljila na najnovejši razpoložljivi oceni tveganja. Posodobitev strategije, sprejete leta 2013, naj bi bila končana šele leta 2027. To ovira načrtovanje prizadevanj za prilagajanje podnebnim spremembam in usklajevanje med lokalnimi, regionalnimi in nacionalnimi organi pri obravnavanju nujnih potreb po krepitvi odpornosti proti podnebnim spremembam in pripravljenosti nanje. Podnebne spremembe povečujejo okoljska tveganja, vodni viri in ekosistemi pa so še posebej ranljivi. Nezmanjšano onesnaževanje vode iz industrijske dejavnosti skupaj z višjimi temperaturami ostaja ključni izziv, ki ogroža sladkovodne vire. Za varstvo in obnovo ekosistemov so potrebne močnejše spodbude, tudi finančne in v skladu z načelom „onesnaževalec plača“, da bi omejili onesnaževanje in spodbujali trajnostno rabo. Naravni viri so tudi dejavnik blaženja podnebnih sprememb, vendar odvzemi ogljika na Poljskem niso dovolj ambiciozni, da bi dosegli cilj za leto 2030 glede rabe zemljišč, spremembe rabe zemljišč in gozdarstva. Potrebne so dodatne politike za spodbujanje trajnostnega kmetijstva na mokriščih in šotiščih ter upravljanja mestnih naselij.

(40) Glede na ključno vlogo človeškega kapitala pri krepitvi konkurenčnosti in strateške avtonomije Unije je Svet leta 2026 priporočil, naj države članice sprejmejo ukrepe za nujno reševanje strukturnih izzivov, povezanih s človeškim kapitalom, na področju spretnosti in izobraževanja, ki ovirajo konkurenčnost. Specifična priporočila za Poljsko za leto 2026 lahko prispevajo k izvajanju priporočila Sveta o človeškem kapitalu v Uniji.

(41) Upadanje temeljnih spretnosti ter povečevanje neenakosti v izobraževanju ostajata izziv. Od leta 2018 se je poduspešnost 15-letnikov pri temeljnih spretnostih povečala nad povprečje EU. Regionalne razlike ostajajo tako glede rezultatov izobraževanja kot glede dostopa do izobraževanja. Vključujoče izobraževanje je izziv, saj je velik delež učencev s posebnimi izobraževalnimi potrebami v ločenih okoljih. Za lažji prehod učencev s posebnimi potrebami v redno izobraževanje bi imela Poljska koristi od razvoja vključujoče izobraževalne strategije, okrepljenih podpornih storitev in ciljno usmerjenega usposabljanja učiteljev. Razvoj dolgoročnega strateškega pristopa k vključujočemu izobraževanju bi olajšal sodelovanje deležnikov, izvajanje celovitih

ukrepov in razširitev dostopa do vključujočega izobraževanja za vse učence. Poleg tega nezadostne zelene in digitalne spretnosti še naprej ovirajo dvojni prehod. Leta 2025 je na primer le polovica poljskega prebivalstva, starega od 16 do 74 let, imela vsaj osnovne digitalne spretnosti, kar je pod povprečjem EU. Poljska bi lahko imela koristi od celovitejšega pristopa k odpravljanju pomanjkanja spretnosti v okviru dvojnega prehoda, gledano širše pa tudi od natančnejšega spremljanja in ocenjevanja reform in naložb v spretnosti na vseh ravneh.

(42) Poljska se še vedno sooča z vztrajno nizkim vpisom in nizkim deležem diplomantov v študijskih programih na področju naravoslovja, tehnologije, inženirstva in matematike, kar omejuje inovacijsko zmogljivost države. Celovitejši pristop k izobraževanju na področju naravoslovja, tehnologije, inženirstva in matematike (vključno z boljšo poklicno ozaveščenostjo, mentorstvom, doseganjem prikrajšanih skupin) bi bil koristen tudi pri spodbujanju študentov (in zlasti študentk), da se odločijo za poklicno pot na področju naravoslovja, tehnologije, inženirstva in matematike.

(43) Zagotavljanje potrebnih spretnosti učiteljem ter izboljšanje kakovosti njihovega izobraževanja ostajata ključna izziva pri obravnavanju upada temeljnih spretnosti. Pomanjkanje učiteljev ostaja in se lahko še poglobi, saj izzivi pri privabljanju in ohranjanju novega osebja ostajajo. Poleg tega majhen delež učiteljev, mlajših od 30 let, kaže na potrebo po privlačnejših poklicnih poteh za učitelje. Da bi Poljska olajšala uspešno izvajanje reforme učnih načrtov in izboljšala poklicne možnosti učiteljev, bi morala zagotoviti dovolj učiteljev, posodobitev njihovega začetnega izobraževanja in trajne naložbe v njihov poklicni razvoj (tudi v okviru vključujočega izobraževanja).

(44) Kljub visokim stopnjam udeležbe še vedno obstajajo pomisleki glede razmeroma nizke učinkovitosti sistema poklicnega izobraževanja in usposabljanja. Stopnja zaposlenosti novih diplomantov poklicnega izobraževanja in usposabljanja se je znižala in ostaja pod povprečjem EU. Z opredelitvijo temeljnih vzrokov za slabše rezultate diplomantov poklicnega izobraževanja in usposabljanja na področju zaposlovanja, in sicer v smislu nizke ravni temeljnih spretnosti, omejene ustreznosti programov glede na potrebe trga dela ter neskladij med ponudbo spretnosti in povpraševanjem po njih, ter namenskim in z dokazi podprtim akcijskim načrtom za njihovo odpravo bi se lahko izboljšal položaj diplomantov poklicnega izobraževanja in usposabljanja. To bi bilo mogoče dopolniti z ukrepi za izboljšanje kakovosti poučevanja (vključno z odpravo pomanjkanja učiteljev in vrzeli v usposabljanju), boljšo uskladitev učnih načrtov s potrebami trga dela, tudi na področju digitalnih in zelenih spretnosti, ter okrepitev usklajevanja s politikami izobraževanja odraslih. Udeležba v izobraževanju odraslih je še vedno precej pod povprečjem EU, zlasti v neformalnem učenju, pri čemer je bil doslej dosežen le omejen napredek. Leta 2024 se je izobraževanja udeležila le petina odraslega prebivalstva, kar je precej pod povprečjem EU in ciljem za leto 2030. Sistem izobraževanja odraslih je še vedno razdrobljen zaradi razpršene pristojnosti med ministrstvi in regionalnimi akterji ter močne odvisnosti od projektnega financiranja. To prispeva k omejeni skladnosti sistema. Sistem bi zato lahko imel koristi od tesnejšega usklajevanja in financiranja na nacionalni ravni.

(45) Vključevanje prikrajšanih skupin na trg dela še naprej predstavlja izziv. Invalidnost in bolezen ostajata glavni gonilni sili neaktivnosti: vrzel stopnje delovne aktivnosti invalidov se je dodatno povečala s 33,9 odstotne točke v letu 2023 na 35,6 odstotne točke v letu 2024. Udeležba invalidov na trgu dela je tik nad 50 %. Dosežen je bil napredek pri urejanju in izboljšanju dostopa do storitev otroškega varstva, večinoma s podporo iz ESS+ in mehanizma za okrevanje in odpornost, vendar je udeležba žensk

na trgu dela še vedno nizka in različna po regijah. Spretnosti delavcev iz tretjih držav se na trgu dela še vedno premalo uporabljajo. Leta 2023 je skoraj vsak drugi državljan tretje države kljub visoki udeležbi na trgu dela opravljal delo pod svojo ravnjo kvalifikacij. Obstajajo možnosti za nadaljnja prizadevanja za povečanje učinkovitosti javnih zavodov za zaposlovanje, da se zagotovi bolj ciljno usmerjena podpora za pomoč pri vključevanju prikrajšanih skupin na trg dela.

(46) Delež civilnopravnih pogodb glede na skupno število zaposlenih se povečuje. Poleg tega samozaposlene osebe, ki ne zaposlujejo osebja, pomenijo znaten delež vseh zaposlenih, ki presega povprečje EU. Nobena od teh dveh skupin ni v celoti socialno zaščitena, saj je zdravstveno zavarovanje prostovoljno, obstajajo pa tudi pravne določbe, ki omogočajo nižje premije za socialno varnost, kar lahko negativno vpliva na prihodnje prejemke, vključno s pokojninami. Posledica tega je davčna arbitraža (davki in prispevki za socialno varnost) po različnih vrstah pogodb, pri čemer se davčni primež povečuje skupaj s prihodki. Čeprav je stopnja kolektivnih pogajanj najnižja v EU, se pogosteje uporablja na ravni podjetij kot na sektorski ravni, kar na splošno slabi pogajalski položaj delavcev in samozaposlenih.

(47) Storitve dolgotrajne oskrbe niso pripravljene na soočanje z vse večjimi demografskimi izzivi. Javnofinančni odhodki za dolgotrajno oskrbo ostajajo nizki in večinoma dodeljeni za bivalno oskrbo (znatno nad povprečjem EU), medtem ko so programi, namenjeni razvoju oskrbe na domu ali oskrbe v skupnosti, še vedno premalo financirani ali močno odvisni od financiranja EU. To pomeni visoke samoplačniške stroške za ljudi v stiski in veliko odvisnost od neformalne oskrbe za storitve na domu. Poljska bi imela koristi od izboljšanja kakovosti storitev dolgotrajne oskrbe in dostopa do njih, zlasti oskrbe na domu in oskrbe v skupnosti, vključno s povečanjem s tem povezanega financiranja in njegove vzdržnosti –

PRIPOROČA, da Poljska v letih 2026 in 2027 ukrepa tako, da:

1. še naprej upošteva najvišje stopnje rasti očiščenih odhodkov, ki jih je Svet priporočil 21. januarja 2025 za odpravo čezmernega primanjkljaja, hkrati pa uporabi prožnost v okviru nacionalne odstopne klavzule za višje odhodke za obrambo; okrepi odhodke za obrambo in pripravljenost na področju obrambe, hkrati pa zagotovi učinkovitost porabe in postopno prilagodi proračun, da se ohranijo strukturno višji odhodki za obrambo; zagotovi, da so vsi ukrepi, sprejeti za ublažitev učinka zvišanja cen energije, začasni, namenjeni zaščiti ranljivih gospodinjstev ali upoštevanju potreb energetsko intenzivnih podjetij, ohrani spodbude za prihranke energije, hkrati pa zagotovi, da so njihovi fiskalni stroški v skladu z zavezami iz fiskalnega okvira EU; izboljša učinkovitost javne porabe, tudi z boljšim usmerjanjem socialnih prejemkov in nadomestil ter razširitvijo obsega pregledov porabe; poveča javnofinančne prihodke, vključno s povečanjem vloge virov, ki manj škodujejo rasti, in izboljšanjem izpolnjevanja davčnih obveznosti; izboljša ustreznost pokojninskega sistema, hkrati pa ohrani dolgoročno vzdržnost s povišanjem dejanske upokojitvene starosti, odpravo pokojninske revščine žensk in samozaposlenih ter reformo posebnih pokojninskih sistemov;

2. zagotovi kontinuiteto reform in naložb, ki se izvajajo v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost; ohrani zagon pri izvajanju v okviru programov kohezijske politike, po potrebi na podlagi prerazporeditve strateškim prednostnim nalogam in prožnosti pri vmesnem pregledu okvira kohezijske politike; obravnava edinstvene socialno-ekonomske in varnostne izzive ter izzive na področju civilne pripravljenosti, ki vplivajo zlasti na regije na zunanji vzhodni meji EU;

3. poenostavi ureditev, izboljša regulativna orodja ter zagotovi stabilen in jasen pravni okvir; spodbuja konkurenco v postopkih javnega naročanja, da bi bili učinkovitejši in manj obremenjujoči, zlasti za MSP; okrepi povezave med znanostjo in podjetji z ustvarjanjem močnejših spodbud za komercializacijo raziskav in vzpostavitvijo učinkovitega dinamičnega seznama projektov, pripravljenih za naložbe; posodobi javni raziskovalni sistem, poveča privlačnost raziskovalnih poklicnih poti ter zagotovi trajnostno financiranje raziskav in inovacij; poskrbi, da bo poslovno okolje bolj prijazno inovacijam, tudi za zagonska podjetja in podjetja v razširitveni fazi; zmanjša teritorialne razlike, zlasti z boljšim dostopom do javnih storitev in infrastrukture ter njihovo kakovostjo, tudi kar zadeva raziskave in inovacije; okrepi upravne zmogljivosti in izboljšanje učinkovitosti z izkoriščanjem interoperabilnosti e-storitev in načela zbiranja podatkov po načelu „samo enkrat“ za digitalizacijo; poveča digitalno intenzivnost MSP, hkrati pa prednost nameni podpori naprednim tehnologijam; poveča ponudbo in kakovost cenovno dostopnih in socialnih stanovanj z učinkovitim usklajevanjem in strategijami stanovanjske politike, razširjenimi programi cenovno dostopnih in socialnih stanovanj, izboljšanimi predpisi in revidirano obdavčitvijo nepremičnin;

4. poveča prožnost in zmogljivost omrežja energetskega sistema, poveča čezmejne medsebojne povezave in trgovanje z električno energijo ter odpravi omejitve za nadaljnje uvajanje obnovljivih virov energije; spodbuja uravnotežene cenovne signale za električno energijo, da se spodbudi elektrifikacija in postopno odpravijo subvencije za fosilna goriva, zlasti v zvezi s premogovništvom; omogoči čisto industrijsko preobrazbo in spodbuja v inovacije usmerjene strategije prehoda za regije, odvisne od premoga; zmanjša odvisnost od fosilnih goriv v sektorju ogrevanja skupaj s toplotno posodobitvijo stavb; spodbuja razogljičenje prometa skupaj z omogočitveno infrastrukturo; krepi odpornost proti podnebnim spremembam s funkcionalnim upravljanjem prilagajanja, obnovo ekosistemov in trajnostno rabo naravnih virov;

5. spodbuja kakovostno in vključujoče izobraževanja ter obravnava pomanjkanja delovne sile in spretnosti; poveča udeležbo na področjih naravoslovja, tehnologije, inženirstva in matematike v visokošolskem izobraževanju ter obravnava pomanjkanje in kakovost izobraževanja učiteljev; dodatno okrepi učinkovitost poklicnega izobraževanja in usposabljanja; olajša in poveča udeležbo odraslih v izobraževanju; poveča udeležbo prikrajšanih skupin, zlasti invalidov, na trgu dela, tudi z zagotavljanjem prilagojene podpore na trgu dela; zmanjša segmentacijo trga dela v posvetovanju s socialnimi partnerji, in sicer z obravnavo davčne arbitraže med vrstami pogodb, in izboljša dostop do socialne zaščite; poveča dostop do storitev dolgotrajne oskrbe in njihovo kakovost.

V Bruslju,

Za Svet
predsednik/predsednica